

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. október 2.

Csütörtök.

XXI évfolyam. 78. szám.

Felélős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájaiba küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petíciósórt, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések díja előre fizetendő.

Plósz igazságügyi miniszter a munkánál.

Szakminiszterek rendesen esendes munkát szoktak végezni és csak kivételesen beszélnek róla sokat. Üdvös munka nehezen sikerül hangos lármával, mellette s ha mégis ez kíséri a munkát, biztosak lehetünk, hogy valami nincs rendben. Ezért igen jólékony benyomást gyakorol, hogy az igazságügyi miniszter legújabb nyilatkozatát oly tartózkodó hangon, bizonyos mértékben a szordinával tette. A terjedelmes beszédben, dacára annak, hogy az elég tartalmas, sehol sem ütközik erősebb akcentusba, vagy frázisba, melynél arról kellene töprengeni, hogy ugyan mit akar mondani. Sőt inkább úgy olvasódik ez a beszéd, mint valami fesztelen társalgás jó barátok között. És Plósz miniszter tényleg jó barátok közt volt Rigyiczán, mert választói voltak azok, kik ő reá bízták képviselőiüket az országgyűlésen s ezzel legnagyobb bizalmuk bizonyítékát adták.

A mi a maga cziczomátlan egyszerűségében szép beszéd tartalmát illeti, tulajdon nélkül mondhatjuk, hogy felér egy igazságügyi programmal s megérdemli az egész ország figyelmét. Ha már a rómaiaknál a justitiae regnum fundamentum volt, napjainkban bizvást elmondhatjuk, hogy modern állam jó igazságszolgáltatás nélkül el sem képzelhető. Pedig nálunk az eddigi nagy erőfeszítések dacára még igen sok a pótolni való, mert sokmindenben igen hátramaradtunk. Ezért köszönettel tartozunk az igazságügyi miniszternek, amiért félrehuzta a függőnyt, mely munkáját takarta és bepillantást engedett. Nem akarjuk ismét felsorolni azokat a kodifikátori munkálatokat, melyekről Plósz miniszter beszélt, hanem csak annak konstatálására szorítkozunk, hogy a czélok, melyeket ama munkálatok elérni szándékoznak, kell hogy mindenki beleegyezésével találkozzanak. A perek elintézése gyorsabb, alaposabb és olcsóbb legyen, az igazságszolgáltatás legyen a kis emberre nézve könnyebben hozzáférhető! A telekkönyvi viszonyok ez idő szerint idegen törvény szerint vannak rendezve. Hogy hogyan? erről jobb nem beszélni. Az igazságügyi miniszter kilátásba helyezi egy magyar törvény alkotását, mely egyszerűsíti a telekkönyveket és megállapítja az ingatlan birtokra vonatkozó jogokat. A birtokrendezésnek gyorsabbnak, olcsóbbnak és igazságosabbnak kell lenni és az ingatlan birtokot abban az irányban is védeni

kell, hogy csekély adósságokért potomon elérverezhetők ne legyenek a kisgazdaságok. A kereskedelmi törvény revízióját is szükségesnek mondja a miniszter. És ez könnyen érthető. A kereskedelmi formák oly gyors változásoknak vannak alávetve, hogy a törvényhozásnak nem kis fáradságába kerül, hogy azokkal lépést tartson.

De, mint említettük, nem akarjuk a beszédet reprodukálni, hanem csak annak egyes részeit különösen kiemelni. Ez azonban, kivált a jelen pillanatban nagyon hiányosan történt volna, ha nem utalnánk arra is, hogy az igazságügyi miniszter nyomatékosan hangsúlyozta a kormánynak azt a kötelességét, hogy minden kereseti ág érdekeit egyenlő módon köteles védeni s e tekintetben a kabinett minden tagjának szolidaritását jelentette ki.

A kormány a gazdasági pártok viszálya felett áll, és az a körülmény, hogy az igazságügyi miniszter a jai által ezt újfent urbi et orbi hirdette, annak a jelképe, hogy ez az álláspont igazságon és méltányosságon alapul.

A vármegyei pénztárak. A Bud. Tud. írja: A belügyminiszterium törvényelőkészítő-főosztálya a pénzügyminiszter kiküldöttjeinek közreműködésével kidolgozta a vármegyei pénztári és számviteli teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. törvény-cikk végrehajtási rendeletének előadói tervezeteit. Három terjedelmes munkát készült, ugymint: 1. Utasítás a vármegyei pénztári teendőknek a királyi állampénztárak (adóhivatalok) részéről való ellátásáról, 2. Utasítás a magyar királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számviteli (számviteli) kirendeltségek) útján ellátandó vármegyei központi szolgálat tárgyában. 3. Utasítás a vármegyei gyámpénztáraknak a királyi állampénztárakban (adóhivatalokban) való kezeléséről, az árverések gyümölcsösítéséről és a gyámpénzügyi számviteléről.

Szóll Kálmán belügyminiszter ezeket az előadói tervezeteket is, épp úgy, mint az ügyviteli szabályzatok tervezeteivel történt, az érdekeltektől miniszteriumok képviselőiből, valamint külső gyakorlati szakemberekből álló tanácskozmány bírálata és megvitatása alá bocsátja. A belügyminiszter elnöksége alatt tartandó szaktanácskozmány a belügyminiszterium tanácstermében október hó első napján, szerdán délután 10 órakor veszi kezdetét.

A magyar szerzetesek.

Kézdivásárhely, szept. 30.

A harc, a melyet Franciaországban folytat az állam a szerzetesek ellen, talán Magyarországon kelt a legnagyobb csodálkozást. Mert nekünk is vannak szerzeteseink, aránylag ugyanolyan számban és hatáskörrel, mint a franciáknak, de szeretőnk látni azt az államot, mely üldözi

merné a mi szerzeteseinket. Szinte el sem tudunk képzelni egy ilyen helyzetet.

Igaz viszont, hogy egészen más szellem lengi át a magyar szerzetes rendeket, mint a franciákat. A papi rendben ők vezetnek a türelmesség, a szabadelvű felfogás és a nevelési tudományok terén. S évszázadok óta annyira összeforrtak a magyar elhivatással, intézményeinkkel, a világi rend felfogásával, hogy ellentétet keresve sem lehetne felfedezni. A milyen idős a kereszténység Magyarországon, olyan idős a szerzetesek rendje nálunk s a többi a kivált a derék minorita, piarista és ferepoczrendi szerzetes rend is hosszú évszázadok előtt telepedett le hazánkban.

Ha fiai valának ők a bazának mindig, a mely minden időben békében, háborúban és veszélyben egyaránt bizton számíthatott támogatásukra, önfeláldozásukra és áldozatkészségükre. Hogy ne menjünk messzire, lapozzuk csak végig a szabadságharc történetét; hány magyar szerzetes hullatta vérért a honvédek sorában a szabadságért! Mindezeknél fogva hagyományává vált a magyar közvéleménynél és vezető politikusoknál már századok óta, hogy megbecsüljék és teljes bizalmával ruházza fel a szerzetes rendeket, a melyek erre minden időben méltóknak mutatkoztak.

A legtöbb magyar szerzeteseknek az a hivatása, hogy az általuk fenntartott s az állam által többé-kevésbé támogatott gimnáziumokban tanítsanak. Ennek a hivatásnak példás buzgalommal odaadással tesznek eleget. Nem csak, hogy jól, sokat és értelmesen tanítanak, de felvilágosodott ifjúságot nevelnek. Erkölcset, józanságot, lelki intelligenciát és türelmességet csepegtetnek a fiatal lelkebe és ritkán lesz fanatikus vagy vallási és társadalmi szempont elfogult férfi abból a diákból, a ki középiskoláit szerzetesek középiskolájába végezte.

Ezért szeretjük mi a magyar szerzetes rendeket s látjuk őket szívesen az iskolákban és a közélet terén szerepelni.

Egészen más a helyzet Franciaországban. Itt a politikai és társadalmi viszonyok folytán váltakozó alakulása folytán a szerzetesek, a kik jóval gazdagabbak és befolyásosabbak voltak a mieinknél, nemcsak, hogy nem akartak és nem tudtak beilleszkedni az új állami rendbe, hanem mióta a köztársaság fennáll, folyton a leghatározottabb, sőt gyakran a legelkeseredettebb harcot folytatták ellene.

Nem örülünk Franciaország belső zavarainak, sőt élénk részvételt vagyunk a folytonos forrongásban levő nemzet legújabb nyílt sebé miatt, de megáll bennünket a jóleső nyugalom és a büszkeség tudata, midőn végig tekintünk a magyar szerzetesek díszes során. Ég és föld a különbség köztük a hazafiasság és az állami eszme szolgálása tekintetében.

Maradjanak is mindig ilyenek a mi szerzeteseink, éljenek a hivatásuknak, teljesítsék nemcsak feladataikat, tartassák magukat távol a békétlen idegen áramlatoktól és különösen a politikától!

Székely kiállítás Aradon.

Az „Aradi Székely Otthon” elnöksége a gyakorlati téren segítségére öhajtván sietni székely iparosainak és házi iparral foglalkozó véreinknek, elhatározta, miszerint folyó évi december 15-től január

5-ig a székelyföld speciális ipari és házi ipari termékeiből, különösből gyermek játékok, különféle tapló, fa, cserép- és kosár-munkákból, dísz- és használati tárgyakból, egy szóval mindazon cikkekből, melyek karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak gyanánt értékesíthetők, Arad városában nagyobb szabású tárlatot rendez, melyen a kiállított tárgyakat el is árultja.

E tárlaton szerzett tapasztalatok után ezélja az „Otthon”-nak az is, hogy a keresettebb cikkek közül állandó bizományi raktárokat létesítsen úgy Aradon, mint vidékén.

A tárlatra küldendő tárgyak kiállítását és azok elárutását az „Otthon” teljesen díjtalanul eszközöli és az eladott tárgyak értékét minden levonás nélkül juttatja a tulajdonos kezéhez.

A részvétel iránti jelentkezések minél előbb, azonban legkésőbb folyó évi november hó 1-ig eszközlendők.

Megfelelő jelentkezési ívek az „Aradi Székely Otthon”-nál, avagy a marosvásárhelyi „kereskedelmi és ipar kamará”-nál kaphatók.

E kiállítást előre is melegen ajánljuk iparosaink figyelmébe.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi min. miniszter Sziklay P. Gyulát, az udvarhely-megyei tankerület vezetésével megbízott kir. segéd-tanfelügyelőt kinevezte Udvarhely vármegye királyi tanfelügyelőjévé.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Eötvös Mihály, erdsi áll. isk. tanítót jelenlegi minőségében áthelyezte a lugosi állami eliskolához.

— **Kinevezés.** Ősz Lázár kézdívasárhelyi ev. ref. segédlelkész és hitoktatót Dr. Bartók György püspök kinevezte rendes pappá a turei és boszuaszoói ev. ref. egyházközségekbe, Turei (Kisküküllőmegye) székelyhelyre. A jeles tehetségű ifju pap szerény, mívelt modorával, papi és hitoktatói teendőinek lelkes és pontos végzésével s buzgó közügyi munkásságával Kézdívasárhelyen ifju kora dacára is tiszteletet vívott ki magának s ezért előléptetéséhez velünk együtt sokan kívánnak szerencsét. Mult vasárnap délelőtt tartotta meg a ref. templomban átgondolt szép és érzékeny bucsubeszédét, a hívek általános érdeklődése között. Kísérje új helyére is szer nese és megelégedés.

— **Képviselőtestületi ülés.** Kézdívasárhely város képviselőtestülete szeptember 29-én délelőtt fél 10 órakor tartotta meg őszi rendes közgyűlést Dr. Török Andor polgármester vezetésével. Az 1903-ik évi költségvetést, valamint a mutatkozó, 20.000 koronát meghaladó deficit fedezésére szolgáló 40 százalékos pótdót a közgyűlés szavazattöbbséggel elfogadta s meghatározta azt is, hogy a Vigadó építési költségeit 100.000 koronán felül, a Keeskés havasnak Románia területén fekvő részének eladási árából fedezze a tanács.

— **Egy ifju halála.** Kézdívasárhelyi ifj. Vargha József, 11 éves joghallgató, egy szolidaritású szőp reményekre jogosító ifju ember, pályája kezdetén, életének 20 ik tavaszán, folyó évi szeptember 27-én reggel elhunyt, örök bántatot hagyva hátra öt szerető családjának. Id. Vargha József, Kézdívasárhely város érdemeiben gazdag nyugalmazott főjegyzője, az ősz „Vargha bácsi” fiát, Dr. Vargha Béla ügyvéd és városi tisztii ügyész, közügyeink buzgó munkása s Vargha Vilmos kereskedő testvérüket gyászolják az elhunyt kedves ifjában, kit szeptember 29-én helyeztek nagy részvéttel örök pihenésre. Béke legyen poraival.

— **Mátyás király emléklap.** Október hó 12-én leplezik le Kolozsvárt nagy ünnepélyek keretében Mátyás király szobrát. Ez alkalomból a szobor-bizottság hozzájárulásával dr. Pál Alfréd kolozsvári hírlapíró szerkesztésében Mátyás király emléklap című alatt egy illusztrált diszmunka jelenik meg, melybe hazánk legjelesebb írói és a közélet számos előkelő szereplői írtak cikkeket. E mű ezélja a Mátyás kultusz terjesztése. Hogy ez a cél minél sikeresebben elérhő legyen, a 6—8 ívre terjedő mű ára 50 fillérben állapították meg. A mű körülbelül 100.000 példányban jelenik meg és megrendelhető a Mátyás király emléklap kiadóhivatalában Kolozsvárt, Szentlélek utca 2. szám alatt. Viszontelárusítóknak engedélyez.

— **Halálozás.** Domján István, a sepsiszentgyörgyi „Székely Mikó Tanoda”-nak ez év szeptember 1-étől kezdve nyugalmába helyezett rendes tanára, a „Székely Nemzeti Múzeum” öre, a „Székely Nemzet” volt segédszerkesztője, szép férfikora munkabíró delén, alig 40 éves korában szeptember 28-án meghalt. Elhunyt jelentékeny veszteség a székely közoktatásügyre Háromszék vármegye kulturális s Sepsiszentgyörgy város társadalmi életére, melyeknek a boldogult egyik legfáradhatatlanabb, leglelkesebb harcos volt, s halálát is épen a tulajdonságos szellemi elfoglaltságból következett súlyos idegbaja okozta. Feloságo: Révai Berta és 4 kis-

koru gyermeke: Gábor, Béla, Margit és Pista siratják az enfeláldozó jó férjet és apát, kinek elhunytát a Székely Mikó-Tanoda és a Székely Nemzeti Múzeum igazgató választmánya is különösen jelentőséggel tudatták. Temetése szept. 30-án volt óriási részvétel között. Sirjánál Péter Mózes főgymn. igazgató tartott megható bucsu beszédet. Nyugodjék csendesen.

— **Dr. Angyal Jolán estélye.** A derék magyar bur harcosnő Kézdívasárhelyen okt. 4. és 5-én (szombaton és vasárnap) este 8 órakor fogja az áll. iskolák tornacsarnokában felolvasó estélyt megartatni. A felolvasás tárgyai: Utelírás. Hol lettem orvos. Találkozásom Czece tábornokkal, a magyar szabadságharc hőseivel Dél-Amerikában, Patagóniában találkozásom a vademberekkel. Braziliában a sárgalázások között és a brazilai gyémánt erdőben. Akaratom ellenére vissza Európába. Betegen Afrika felé. A fokföldi osztrák konzulnál találkozásom báró Bornemisza Pállal. Hogyan menttem meg hetvenkét magyar embert a háboru elől Dél-Afrikában. Élményeim a háboruban. Mi a legfőbb titka a háborúnak. Mi a bur? Hogyan jutottam Krügernek halálos ágyához. Hogyan jutottam angol fogságba. Hogyan menekültem az akasztófa alól. Miért kaptam az angol kitüntetést. Hogyan szabadultam ki az angol fogságból. A felolvasást megelőzőleg 7-8 óráig megtekinthető lesz becses képgyűjteményének kiállítása. Közben zenejáték lesz. Zene műsor: 1. Nyitány. dr. Angyal Jolán bucsuzója Argentínából. 2. Burak himnusza. 3. Mikor a burok elvesztik Pretoriát. 4. A hittérítő nőtája stb. Belépti díj: Körszék az első 3 sorban 1 frt, Körszék a 4., 5. sorban 80 kr. Zártszék 1 korona. Állóhely 60 fillér. Az érdekes estélyt ajánljuk a közönség szíves támogatásába.

— **A székely ifjakért.** Az erdélyi román kath. status igazgatótanácsa elhatározta, hogy Kolozsvárt az Egyetem téren levő, Szent Józsefről elnevezett finevelő intézet (szeminárium) felé, még egy emeletet húzat, hol szegénysorsú székely ifjak teljes ellátást kapnak ingyen, valláskülönbség nélkül. A szegénysorsú székely ifjaknak segélyezésére irányuló eme nemes terv, már a közel jövőbe a megvalósulás stádiumába lép. 100—200 ifjupak jelent ez könnyebb boldogulást, megélhetést, előrehaladást. Melegen üdvözljük a nemes statust eszelekedeteért, melyvel újból tanujelét adta amaz atyai gondoskodásnak, mely annyi szeretettel halmozta már eddig is el a székely ifjakat.

— **Uj lap.** Sepsiszentgyörgyön „Háromszék i Híradó” címmel, Vitályos Béla szerkesztésében

TÁRCZA.

A székelyek védelme emberbaráti intézmények által.

— Sipos Samu előadása a Tusnádfürdőn augusztus 28—30-án tartott székely-kongresszuson. —

Nem, itt késni nem szabad, a késedelem valószínűságos öngyilkosság s merem állítani, hogy sem háboru, sem pestis soha sem tett akkora pusztítást, mint a nyomor, mivel azok csak időközökben fordulnak elő, de a szegénység állandóan az emberi társadalomban tanyáz s kegyetlenül rombol.

A négy székely vármegyében legkevesebb nyolcezer — egytől tizenöt éves korban lévő árva vagyonatlan gyermek — várja a mentőkézét; kétszer ennyire tehető azon gyermekek száma, kiknek szülői vannak, de a szülők alig két-három gyermek fentartásáról képesek gondoskodni, pedig 8—9 gyermeket kell két kezük munkájával eltartani.

És ha mindezekhez hozzá vesszük, kik szülőikkel idegenbe költöztek s idegenbe jutottak árvaságra, előttünk áll a szomorú való, a feladat nagysága, a sürgős, elodázhatalan mentőmunka.

Miután pedig az állami gyermekmenhelyekről alkotott 1901. évi VIII. törvényezik 1. §-ának második bekezdése szerint a vidéki állami gyermekmenhelyek oly helyeken állítatnak fel, „hol a gyermekmenhely életképes működését a helyi társadalom emberbaráti tevékenysége megfelelően biztosítja”, nekünk kell kiérdekelni a bizalmat.

En ezt a törvényt nemcsak igazságosnak, ha-

nem a magyar törvényhozás legszebb alkotásának tartom, mert míg p. o. Schweiczbán a védelem alapeszméje az, hogy minden község tartozik árva, vagy szegény gyermekeit gondozni, azokat 3—16 éves korukig vagy magánosoknál, vagy intézetekben elhelyezni, e célra intézeteket, árvaházakat létesíteni, addig a magyar törvényhozás részt követel magának a mentőmunkában. És ha már felemlíttem Schweiczbát a gyermekvédelemezésben, említsük az eredményt is, melyet 160 árvaházával, 7800 gyermeknek állandó nevelésével az alig három millió lakással bíró kis ország felmutatott: széppé, nagygyá tette hazáját, hol a lakések jóléte és boldogsága általánosan tudva van.

Hát Anglia példájára hivatkozzam-e, hol az utóbbi statisztikai adatok szerint 40.000 gyermek van elhelyezve különböző jól-kony intézetekben, minek eredménye: hogy egyre-másra szüntetik be a fegyházakat, mert nincs lakója. A közelmúltban is hat nagy fegyházat kellett átalakítani humánus intézetekké. Igen, mert az angol jog szerint, ha valahol egy csavargó gyermeket találunk, nem kérdik az apa engedelmét, hanem egyszerűen beteszik a gyermeket javítóintézetbe.

Tegyük hát meg az első lépést a székely vármegyék által, hogy az árvák pénzéből gyűjtött tartalékalapot árvaházak létesítésére szavazzák meg.

Ha Háromszék megye szezezer korona alapot tudott két árvaházának a gyámpénztári tartalékalapból biztosítani, a Sepsiszentgyörgy, mint Kézdívasárhely város árvaszékai ugyanazon alapból mindkét árvaházát segélyezik, miért ne szolgálhatna más vármegye tartalékalapja is a rendeltetését, ezélját?

Avagy az árvák pénzéből gyűlt nagy összeg csak a netalán károsodásuk fedezésére tartatik vissza? Aradvármegye árvapénzének hováfordítása, azt hiszem, kinyitotta minden vármegyének szemét s többé nem a Kriványoknak tőkésit.

Adózzunk elismeréssel a vármegyéknek, hogy százezerket hoztak össze az árvák filléreiből, de mondjuk, nem hasonlóan eszelekednének — ha továbbra is gyűjtik a biztosítékot — mintha a gazda gyümölcsösében a fát dús lombzatáért tartaná? Már pedig az a fa, mely gyümölcsöt nem terem, okos gazda által kivágatik. Nem messze különben az idő, hogy állami közigazgatás mellett az állam teszi rá kezét a gyámpénztári tartalékalapra is, míg hat más gazda rendelkeznek felette, jó lesz sokat nem fontolgatni, hanem eszelekedni.

A gyámpénztári tartalékalapnak az árvák nevelésére megszavazása által nem mondhatjuk, hogy a közönség áldozatot hozott, hozza meg hát egyhangulag, lelkesültséggel, minden vármegye közönsége az 1%-os pótdót árvaházak létesítésére. Ez alapból a fentartásra nyolcz-tizezer korona foly be.

Ha a pótdó említésére a székely gazda úgy érzi magát, mintha nagy betegség előjelei mutatkoznának rajta, nem lehet csodálkozni, mert a Székelyföldön nem ritka eset a 100%-os községi pótdó, de ha ez 1%-os pótdó rendeltetése felől hü képet nyer a nép, önként örömmel hozza meg áldozatát.

Látni kell a gazdagot úgy, mint a szegényt, a mint átlépi küszöbét az árvaháznak, illetve, mikor a megtartott szemle után távozik.

Sokszor megyei közigazgatási rabok végeznek a Háromszék megyei árvafü-szeretotházban nehezebb

társadalmi hetilap indult meg. Kiadói: Móritz István és Vajna Lajos nyomdatulajdonosok. A lap főcélja: a vármegyei kis ipar és gazdaság érdekében közölni. Előfizetési ára egy évre 6 K.

— A Pesti Hírlap naptára az eddigienél díszesebb kiállításban, jobb képekkel és a legváltozatosabb tartalommal jelenik meg decemberben, mint a Pesti Hírlap előfizetőinek karácsonyi ajándéka. Amit azért ajánlunk t. olvasóink figyelmébe, mert az új előfizetők csak úgy kaphatják meg a Pesti Hírlap ajándék naptárát, ha már októbertől kezdve előfizetnek. A naptár pedig azért becsesebb minden egyéb könyvajándéknál, mert egész éven át használatba vehető; szépirodalmi része nagy irodalmi becseséggel fog birni, azonkívül számos közérdekű cikket fog tartalmazni. Van a Pesti Hírlapnak kedvezménye is előfizetői részére s ez a Divat Szalon című szép kiállítás, praktikus szerkesztett divat-közlöny, melyet a Pesti Hírlap előfizetői negyedévi 2 korona esekélyi díjért rendelhetnek meg. A Pesti Hírlap ma a legfigyelemre méltó és legszókimondóbb újság, a mely nem áll egyetlen párt szolgálatában sem, mint a többi napilapok. Ugy politikai, mint szépirodalmi munkatársai a legkiválóbb publicista és irodalmi erők, kiknek sorából legyen elég kiemelni a következőket: Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Kozma Andor, Bede József, Kóbor Tamás, dr. Vázsonyi Vilmos, dr. Mathlekovits Sándor, Busbach Péter, Murai Károly, gr. Vay Sándor, Tömörkény István, Homok (Cserzy Mihály), B. Jósika Kálmán, Kézi Kovács László, Egó, Lux Terka, Szentmiklósi Gyula, Szabóné Nogáll Janka, Abonyi Árpád, Zempléni Árpád, stb. Bár a Pesti Hírlap naponként a legnagyobb terjedelemben jelenik meg (mindennap 20—24, vasárnapokon és ünnepeken 36—40 oldal), előfizetési ára mégis csak 7 K., negyedévre s a Divat Szalonnal együtt 9 K., mely a kiadói hivatalhoz (Budapest, V. Váci-körút 78.) küldendő.

— **Értesítés a székely népgyűlés határozati javaslatainak végrehajtása érdekében.** Felkérünk a következő sorok közlésére. Van szerencsénk a Székelyföld érdeklődő községével tudatni, hogy a Kézdivásárhelyi piacszán 1902 szept. 14-én tartott székely népgyűlés jegyzőkönyvét az összes székely községek előjáróságának postán megküldöttük. A népgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy az erdőtörvény és a tagosítási törvény módosítása s az arányosítás azonnali beszüntetése érdekében kérvényt intéz az országgyűléshez. Azok, kik e kérésünkhöz csatlakozni kívánnak, szíveskedjenek, a jegyzőkönyvhöz mellékelte nyilatkozatot aláírni. Mindazon közsé-

gek lakóit, kik a népgyűlés határozataihoz hozzájárulni ohajtanak, de esetleg az előjáróság útján a hozzájuk elküldött ív aláírás végett közöttük nem körözöttnek, tisztelettel figyelmeztetjük, szíveskedjenek Molnár Józsiás országgyűlési képviselőt Kézdivásárhelytől egy levelező lapon értesíteni, ki készséggel küldi a nyilatkozattal ellátott aláírási ívet bármely székely község lakói részére. Kézdivásárhely, 1902. szept. 27-én. A székely népgyűlés Elnöksége.

— **A székelyföldi legelők.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter még júniusban kiküldötte a Székelyföldre Héjjas Kálmán főerdészt és Ruisz Antal gazdasági intézőt, hogy az erdélyi vármegyékben, de különösen a Székelyföldön, helyszíni szemle útján állapítsák meg azokat a helyeket, amelyeket a rengetek havasok között is közelgőkékké átalakíthatnak. A miniszteri kiküldöttek szövetkezve Fás Gyula székelyudvarhelyi erdőmesterrel, három havi terhes munka után megállapították, hogy mely területeket fognak ilyen célra alkalmassá tenni. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a ténykedése a székely vármegyékben nagy elismeréssel találkozott, mert a szegény havasai népe, amely eddig az erdei legeltetés megtiltásával az életfentartásához szükséges állattenyésztéstől is el volt zárva, újra havasi legelőhöz jut s az elszegényedett székelység így fontos segítségben részesül. A székely nyomor megszüntetésére ez volt a miniszter első lépése és méltán illeti dícséret azokat, akik e nehéz feladatot sikerrel oldották meg.

Háromszékvármegye legtöbb adófizető bizottsági tagjainak névsora az 1903-ik évre.

Ifj. Kovács János gabonakereskedő K.-vásárhely, 530 K. 85 f. 102. Barabás Ferenc gyógyszerész Uzon, 527 K. 22 f. gyógyszerészi oklevél. 103. Id. Jósik Elek birtokos Kisborosnyó, 524 K. 17 f. 101. Köllönte László vendéglős K.-vásárhely, 520 K. 85 f. 105. Hadnagy Gyula birtokos Dálnok, 519 K. 63 f. 106. Ifj. Nagy Márton postamester Nagyborosnyó, 516 K. 62 f. 107. Beczasi Imre birtokos Dálnok, 514 K. 39 f. 108. Orosz László vendéglős Sepsiszigyörgy, 510 K. 28 f. 109. Zajzon László ügyvéd K.-vásárhely, 507 K. 4 f. ügyvédi oklevél. 110. Imecs János birtokos Torja, 505 K. 47 f. 111. Debitzky Mihály gyógyszerész Baróth, 505 K. 38 f. gyógyszerészi oklevél. 112. Dózsi Bálint birtokos K.-vásárhely, 499 K. 96 f. 113. Wellreiter János birt. Sepsis-

györgy 497 K. 32 f. 114. Fronkul Emánuel kereskedő K.-vásárhely, 497 K. 10 f. 115. Gazda Gyula vmegyei főszámvívó Sepsiszigyörgy 491 K. 75 f. 116. Hadnagy Vincze birtokos Kovászna, 487 K. 68 f. gazd. oklevél. 117. Inceze Kálmán birtokos Uzon, 482 K. 92 f. gazd. oklevél. 118. Kozma Miklós birtokos Besenyő 482 K. 4 f. 119. Vajna Domokos birtokos Torja, 481 K. 32 f. 120. Ehédi Nihály háztulajdonos Sepsiszigyörgy, 479 K. 25 f. 121. Neumam József szeszgyáros Icsfalva, 478 K. 65 f. 122. Szentiványi Árpád ügyvéd K.-vásárhely, 478 K. 24 f. ügyvédi oklevél. 123. Gáspár Antal kereskedő Baróth, 471 K. 60 f. ipar kam. tag. 124. Ifj. Kovács István szűcs K.-vásárhely 469 K. 45 f. 125. Ifj. Ötvös Pál gyógyszerész Sepsiszigyörgy 467 K. 64 f. gyógyszerészi oklevél. 126. Varga András birtokos Bita, 465 K. 74 f.

Póttagok.

1. Dr. Ferenzi Géza ügyvéd Nagyatja, 460 K. 40 f. ügyvédi oklevél. 2. Szűcs Károly birtokos K.-vásárhely, 459 K. 81 f. 3. Forró Pál birtokos Angyalos, 457 K. 86 f. 4. Gidófalvi István ny. min. tanácsos Kolozsvár, 457 K. 69 f. 5. Győrbíró Gergely adóhiv. ellenőr K.-vásárhely, 452 K. 96 f. gazd. oklevél. 6. István Dániel birtokos Alsócaernáton, 446 K. 21 f. 7. Ifj. Török Sámuel sörgyáros K.-vásárhely, 443 K. 72 f. 8. Szentcsik János (Radulya) juhász gazda Bereczk, 443 K. 65 f. 9. Ebergényi Gyula gyógyszerész Kovászna, 440 K. 58 f. gyógyszerészi oklevél. 10. Forró Albert birtokos Márkosfalva, 438 K. 62 f. 11. Deák Barabás birtokos Barátos, 437 K. 93 f. 12. Kónya György birtokos Angyalos, 437 K. 22 f. 13. Inceze István tag. mérnök K.-vásárhely 434 K. 60 f. 14. Kovács Gábor ügyvéd Nagyatja, 432 K. 24 f. ügyvédi oklevél. 15. Dr. Daday Vilmos kórházi orvos Sepsiszigyörgy 424 K. orvosi oklevél. 16. Ifj. Wellreiter János birtokos K.-vásárhely, 422 K. 25 f. 17. Szaecvay Sándor ny. tör. bíró Nyujtód, 417 K. 83 f. bírói oklevél. 18. Dávid István kereskedő K.-vásárhely, 414 K. 88 f. 19. Goldstein József kereskedő Előpatak, 414 K. 22 f. 20. Deák Domokos birtokos Kovászna, 414 K. 12 f. 21. Bándi István kereskedő K.-vásárhely, 412 K. 17 f. 22. Bernád János birtokos Miklósvár, 411 K. 4 f. 23. Bajkó Barabás fakereskedő Kovászna, 410 K. 37 f. 24. Oláh Pál birtokos K.-szentlélek 408 K. 24 f. 25. Tana Sámuel kigyőző Bólon 400 K. 16 f.

Összeállította Háromszékvármegye igazoló választmánya Sepsiszigyörgyön, 1902. évi szeptember hó 13-án tartott ülésében.

Ujvárossy József s. k. Vajna Miklós s. k.
ig. vál. elnök. főjegyző.

gazdasági munkát s még egynek ajkáról sem hallottam mást: Isten áldja meg az urakat, nyugodtan halhatunk meg, gyermekeink nem maradnak az utcán.

Ilyen s ehhez hasonló nyilatkozatok biztos jelei, hogy ott, ahol a nép gyermekei gondjai felvétetnek, szocializmus, anarchizmus, nihilizmus soha talajra nem talál.

Láttam én már dús gazdagnak is az árvaház falain belül könnyet törölni szeméből s midőn környezete okát tudakozta, azt felelte: sok gyermekem van, egynek? sines homlokára írva, nem-e egy ily jótékony intézet nyújt mentőkezet?

Egy özevegő öreg napszámos asszony kis unokáját látogatta meg az árvaházban. Távozásakor ígéretet tett, hogy ha Isten megsegíti 100 koronát gyűjt az intézetnek.

Négy év telt el az ígértet után.

— Ismer-e az ur? — így köszöntötte az igazgatót.

— Nem én néni — felelt az igazgató.

— Nem-e? Hát az ígéretemre emlékszik-e?

— Arra most már igen s kigyelmedre is. Ugy-e Kovács József nagyanyja?

— Az No hát elhoztam a 100 koronát.

Mennyi szép és megbízható jelenetet tudnék felsorolni, még azt a több mint kétszáz ezer koronánkéntes adomány történetét elbeszelném, mely a háromszékvármegyei két árvaház javára alapul letétele!

De ez nem lehet ezélem, miért ennyit is felhoztam, csak az 1%-os pótdadótól való netaláni aggodalmak eloszlatásáért tettem.

Van, volt és lenni fog a magyar és székely

népben áldozatkészség, ha az a hazának és a hazafiainak fontartására és megerősítésére szól.

Ha tehát a gyámpénztári tartalék-alap és 1%-os pótdadó árvaházak létesítésére meg van szavazva, akkor törvénykönyvvel a kezünkben jogosan mondhatjuk a magyar kormány: mi megtettük kötelességünket, tegye az állam is. És szent meggyőződés, tenni is fogja.

Hiszen, megvagyok győződve, hogy a székely kongresszusnak minden tagja, kiket a székely nép iránti rajongó szeretet hozott össze, nem egy eladóból, pillanatnyi benyomásból fog a kongresszus határozataihoz hozzájárulni; tanulmányozta, ismeri itt minden tag a veszélyt s az általam felhozottakat sem túloznak, sem hatáskeresőknek, hanem valóban, igaznak tartja s az elmondottak alapján összegezett javaslataimhoz egy szívvel-lélekkel hozzájárul.

Én azonban nem elégszem meg azzal az eredményvel, hogy áll mind a négy székely vármegyében az árvák otthona, a kongresszus feladatának tekintem azt is, hogy irányt szabjon, mely által az árvaházak a hozzájuk kötött várakozásnak megteljenek.

Az árvanevelés szép műve, három időszakra, korosztályra osztható: az 1—6, 6—12, 12—16 éves korosztályra. Mind három korosztály az intézetbe aggodalom nélkül beilleszthető.

Az 1—6 éves koruk egy ovónő, dala felügyeletével; a 6—12 évesek okleveles néptanítók oktatása alatt; a 12—16 évesek, mint gazdasági ismétlőiskolások egy gazdasági szaktanító állandó felügyelete alatt.

Tizenhat éves korukban helyeztessenek el, mint gazdasági cselédok s nagykorúságukig keres-

ményök takarékpénztárilag kezeltessek, melyből — azon községben, hol családot alkot és letelepedik, vásároltassék egy épületes belső telek, hogy ezáltal is azon községhez, illetve hazájához szoros kapcsolat kösse.

Hogy gazdasági cselédok, később jó gazdasági munkások képeztesse az árvaházakban, minden árvaháznak legyen 50—60 hold szántóföldje, melyet a 12—16 éves korosak munkáljanak, míg a 6—12 évesek inkább kertészeti teendőkre alkalmaztassanak. Téli időszakban a gazdasági teendők, állattenyésztési ellátásból fenmaradt idő alatt kisebb gazdasági eszközök készítésében, a gazdaságnál alkalmas házi-ipari foglalkozásokban gyakorlatassanak.

A gazdasági, kertészeti, háziipari foglalkozásokkal többféle célt szolgálnak az árvaházak:

a) A gazdaközönség értelmes, megbízható, szakértő munkásokat nyerne.

b) Az árvaházak növendékei 4/5-öd részben földmivelő napszámos szülők gyermekei lévén, a szülők halála után maradt ürt lennének hivatva betölteni.

c) Mind a négy székely vármegye első helyen a földmivelés, állattenyésztésre van utalva, szakértő munkások, a föld ápolásának, tökéletesebb művelésének gyakorlatával; az állati termékek értékesítésének tudására hasznos szolgálatot tesznek.

(Folyt. köv.)

Hirdetések.

1829—1902. éln. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A közdivásárhelyi kir. törvényszék hivatali helyiségeinek fűtésére az 1903 ik évben szükséges 218 köbméter, a közdivásárhelyi kir. ügyészség és fogház részére 113.4 köbméter, a közdivásárhelyi kir. járásbíró-ság részére 91 köbméter, a kovásznai kir. járásbíró-ság részére 89.50 és az ottani fogház részére 26.40 köbméter, a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíró-ság részére 126.10 és az ottani fogház részére 50.47 köbméter, továbbá a nagyajtai kir. járásbíró-ság részére 43 és az ottani fogház részére 26.92 köbméter tűzifa szállítása iránt a f. hó 25-én megtartott árlejtés eredményre nem vezetvén, az árlejtés újabb megtartására határidőül a folyó évi október hó 16-ik napjának d. e. 9 órája alulírt törvényszéki elnök irodájában kitétetik.

Miről vállalkozók azon figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy

a) a törvényszék, közdivásárhelyi kir. járásbíró-ság és kir. ügyészség hivatali helyiségei, valamint a kir. ügyészség mellett levő fogház részére szükséges tűzifa együttes szállítása iránt külön,

b) a kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai kir. járásbíró-ságok részére szükséges mennyiség szállítása iránt járásbíró-ságoként külön-külön is tehető ajánlat.

Kötelesek vállalkozni szándékozók azon esetben, ha a fennebb a) b) pontokban felsorolt összes helyiségek részére szükséges tűzifa mennyiség szállítására ohajtanak vállalkozni 285 korona bántpénzt, ellenben csak a) pont alatti helyiségekre vonatkozólag tett ajánlat esetében 158 K, a kovásznai j. bíró-ság és fogház részére tett ajánlat esetében 41 korona, a sepsiszentgyörgyi járásbíró-ság és fogházra vonatkozó ajánlatnál 62 korona és végül a nagyajtai járásbíró-ság és fogház részére tett ajánlat esetében 24 korona bántpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy ovedékképes értékpapirban letenni.

Kellő bántpénzzel ellátott és szabályszerűen bélyegzett zárt írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlati ár betűkkel kiírandó, a melyeknek borítóka „Ajánlat tűzifa szállítása iránt” felirattal jelzendő, — az árlejtés megkezdése előtt szintén elfogadtatnak.

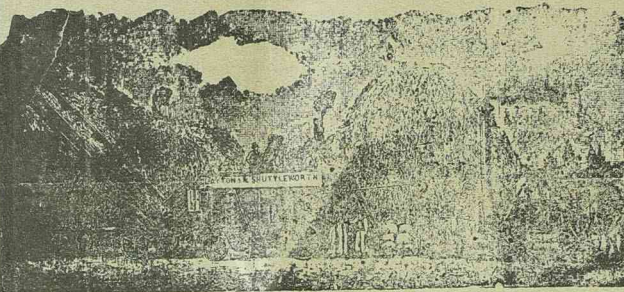
A részletes feltételek ezen kir. törvényszék elnöki irodájában, valamint az itteni kir. ügyészség a helybeli, kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai kir. járásbíró-ságoknál megtekinthetők.

Közdivásárhely, 1902. szeptember hó 25-én.

Solim Miklós,
elnök.

(183. 1—3.)

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
továbbá járgány-eséplőgép, lőhera-eséplő, tisztító rosták, konkolozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, zecskavágók, répvágók, kukorloza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kint nátra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és eséplőgép gyára.

(43. 15—18.)

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Feltűnő olcsó árak!

Tartós, szép munka!

Van szerencsém a mélyen tisztelt nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a helyi piacon már több év óta fennálló

butorraktáramat

a közönség kényelmére ujabban egy

Kárpitos műhelylyel

bővítettem ki.

Kárpitos műhelyemben készíttetek saját felügye-tem alatt mindennemű új ebédő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matraczokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szével minden a szakba vágó munkákat, ugyszintén elvállalom bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újra tömését vagy behuzását, melyeket olcsó és jutányos árak mellett teljesen ujja alakítok át.

Butorraktáramban pedig mindig készletben tartok ebédő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és étsekrenyeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matraczokat, hajlított és próselet ületű székeket, függőny tartókat, gyerekkoosikat, stb. stb., melyeket szintén olcsó és jutányos áron becsátok a n. é. közönség szives rendelkezésére.

Célom és főtörékvésem mindig az, láván, hogy még a legkönyesebb igényeket is megelégedésre méltóan elégítem ki, ez újabb áldozatommal is egy kiváló szolgálatot kívánok tenni a n. é. közönségnek.

Midőn ezt szives tudomására hozom, egyuttal eddigi pártfogásukat köszönöm s kérem butorraktáram minél tömegesebb látogatását.

Közdivásárhely, 1902. szeptember hó.

Ifj. Janesó Mózes,

butorraktáros.